

ESG & SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK · BİLGİ NOTU

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları ile İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulları Hakkında Yönetmelik

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları ile İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulları Hakkında Yönetmelik, 4 Ağustos 2026 tarihli ve 33330 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik ile her ilde iklim değişikliğine uyum ve sera gazı emisyonlarının azaltımını birlikte ele alan Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının (YİDEP) hazırlanması, bu planların İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulları (İl İDKK) tarafından karara bağlanması ve uygulama sonuçlarının yıllık olarak izlenmesine ilişkin kurumsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu kapsamda, İl İDKK’lerin 31 Aralık 2026’ya kadar kurulması ve 2028-2032 dönemini kapsayacak ilk YİDEP’lerin 31 Aralık 2027’ye kadar karara bağlanması öngörülmektedir. Düzenleme, ilde faaliyet gösteren özel sektör kuruluşları bakımından ise başta veri paylaşımı, paydaş katılımı ve YİDEP kapsamında sorumluluk atfedilebilecek eylemler yönünden önem taşımaktadır.

BÖLÜM 1-2 · AMAÇ VE KAPSAM

Amaç, Hukuki Çerçeve ve YİDEP'in Kapsamı

1 · Amaç ve Hukuki Çerçeve

Yönetmelik, 7552 sayılı İklim Kanunu'nun 7. maddesine dayanılarak hazırlanmış ve yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir. Temel amaç, Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefi, ulusal katkı beyanı ve ilgili planlama araçları dikkate alınarak il ölçeğinde iklim değişikliğine uyum ile sera gazı emisyonlarının azaltımına ilişkin kurumsal ve teknik çerçevenin oluşturulmasıdır.

Bu kapsamda Yönetmelik; YİDEP'lerin hazırlanması, karara bağlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına ilişkin ilkeleri; merkezi ve yerel idarelerin görevlerini; İl İDKK'nin yapısını ve çalışma usullerini; ayrıca ilde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların sürece katılım ve veri paylaşım sorumluluklarını düzenlemektedir.

2 · YİDEP'in Kapsamı

YİDEP, il sınırlarının tamamını kapsayan; azaltım ve uyum başlıklarını tek bir planlama çatısı altında birleştiren, katılımcı, bilimsel ve adil geçiş gerekliliklerini gözetken beş yıllık bir eylem planıdır. Plan hazırlanırken ulusal, bölgesel ve il ölçeğindeki planlama araçları ile mevcut iklim risk değerlendirmeleri ve tehlike haritalarının dikkate alınması gerekmektedir.

YİDEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına ilişkin ayrıntılar İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından yayımlanacak teknik kılavuz ile belirlenecektir. Bu nedenle Yönetmelik genel çerçeveyi kurmakla birlikte, veri formatı, hesaplama yöntemi, göstergeler, sorumluluk matrisi ve raporlama süreçleri bakımından teknik kılavuz belirleyici olacaktır.

YİDEP'in Temel Bileşenleri

Bileşen	YİDEP'te yer alması gereken hususlar
İl profili	Coğrafi, ekolojik, demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik yapı; iklim özellikleri; iklim kaynaklı kayıp ve zararlar
Uyum	İl düzeyinde iklim risk değerlendirmesi, uyum hedefleri ve bu hedeflere ulaşmaya yönelik eylemler
Azaltım	İl sera gazı envanteri, emisyon azaltım hedefi ve hedefe ulaşmaya yönelik eylemler
Uygulama çerçevesi	Her eylem için sorumlu kurum/kuruluş, uygulama dönemi, izleme göstergeleri, bütçe ve olası finansman kaynakları

BÖLÜM 3 · HAZIRLIK, ONAY VE GÜNCELLEME

Hazırlık, Onay ve Güncelleme Süreci

YİDEP, valinin koordinasyonunda hazırlanacaktır. Büyükşehirlerde hazırlama sorumluluğu büyükşehir belediyesine; diğer illerde ise il belediyesi ile il özel idaresine birlikte verilmiştir. İlgili kamu kurumları, meslek kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri süreçte paydaş olarak yer alabilecektir.

1

Taslak YİDEP, uygulama döneminden önceki yılın 1 Ekim tarihine kadar İl İDKK'ye sunulur.

2

İl İDKK, taslağı sunum tarihinden itibaren bir ay içinde karara bağlar. Revizyon ihtiyacı bulunması hâlinde süre aynı yılın 31 Aralık tarihine kadar uzatılabilir.

3

Karara bağlanan YİDEP, teknik kılavuza uygun şekilde E-YİDEP'e girilir ve kamuoyuyla paylaşılacak üzere İklim Portal'a yüklenir.

4

YİDEP her beş yılda bir güncellenir; yeni planda önceki döneme ilişkin değerlendirme ve tavsiyeler dikkate alınır.

BÖLÜM 4 · İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA**İzleme, Değerlendirme ve Raporlama**

Yönetmelik, plan hazırlanmasıyla sınırlı kalmayan yıllık bir izleme döngüsü kurmaktadır. Büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi, diğer illerde il belediyesi; ilgili kurum ve kuruluşlardan verileri toplamak, gerekli kayıtları E-YİDEP'e girmek ve uygulama sonuçlarını İl İDKK'ye sunmakla görevlidir.

İşlem	Veri dönemi	Son tarih
İklim risk değerlendirmesi verilerinin E-YİDEP'e girilmesi	Bir önceki yıl	Her yıl 30 Haziran
İl sera gazı envanterinin hazırlanması ve sisteme girilmesi	İki önceki yıl	Her yıl 30 Haziran
YİDEP eylemlerinin gerçekleşme durumunun izlenmesi	Bir önceki yıl	Her yıl 30 Haziran
İl İDKK değerlendirme raporunun E-YİDEP'e girilmesi	İzleme sonuçları	Her yıl 31 Ekim

İklim risk verileri ile il sera gazı envanterinde kullanılacak verilerin süresinde temin edilememesi hâlinde, veriyi üreten kurum veya kuruluşların gerekçeli talebi üzerine 30 Haziran süresi uzatılabilecektir. Uzatma olanağı, veri sağlama yükümlülüğünü ortadan kaldırmamakta; yalnızca gerekçeli durumlar için takvim esnekliği sağlamaktadır.

BÖLÜM 5 · İL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KOORDİNASYON KURULU

İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu (İl İDKK)

İl İDKK, vali başkanlığında geniş katılımlı bir koordinasyon ve karar organı olarak yapılandırılmıştır. Kurulda ilgili bakanlıkların il veya bölge teşkilatları, kamu kurumları, belediyeler, il özel idaresi, ticaret ve sanayi odaları ile gündeme göre meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler temsil edilmektedir. Özel sektör temsilcileri ve uzman kişiler, vali tarafından oy hakkı olmaksızın toplantılara davet edilebilecektir.

- Kurul, üye tam sayısının en az üçte ikisiyle toplanır ve kararlarını üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğuyla alır.
- YİDEP taslağını değerlendirir, nihai planı karara bağlar ve yıllık uygulama sonuçlarını izler.
- Yılda en az bir kez izleme ve değerlendirme amacıyla; hazırlık döneminde ise YİDEP'i karara bağlamak üzere en az bir kez toplanır.
- Belirli konular için kamu, akademi, meslek kuruluşları, sivil toplum ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla çalışma grupları oluşturabilir.
- Eylemlerin uygulanmasındaki sorunlara ilişkin önlem alınmasını sağlar veya gerekli yönlendirmeleri yapar; sonraki dönem planı için tavsiyelerde bulunur.

BÖLÜM 6 · GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Görev ve Sorumlulukların Dağılımı

Aktör	Temel görev ve sorumluluklar
İklim Değişikliği Başkanlığı	Teknik kılavuzu hazırlamak ve güncellemek; İklim Portal ile E-YİDEP'i kurmak ve işletmek; karar destek araçları geliştirmek
Vali	İl düzeyinde koordinasyonu sağlamak; İl İDKK'ye başkanlık etmek; karara bağlanan eylemleri sorumlu kurum ve kuruluşlara bildirmek
Büyükşehir belediyesi	YİDEP'i hazırlamak/hazırlatmak; verileri toplamak; il sera gazı envanterini hazırlamak; planı izlemek; E-YİDEP ve İklim Portal süreçlerini yürütmek
İl belediyesi ve il özel idaresi	Büyükşehir olmayan illerde YİDEP'i birlikte hazırlamak; veri ve envanter süreçlerini yürütmek; sorumlu oldukları eylemleri uygulamak
İlde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar	YİDEP'i planlama ve yatırımlarında dikkate almak; davet hâlinde hazırlık ve kurul süreçlerine katılmak; sorumlu oldukları eylemleri uygulamak; talep edilen belge, bilgi ve verileri paylaşmak

BÖLÜM 7 · ÖZEL SEKTÖR BAKIMINDAN ETKİLER**Özel Sektör Bakımından Etkiler**

Yönetmelik özel sektör kuruluşlarını İl İDKK'nin zorunlu ve oy hakkına sahip üyeleri arasında saymamakla birlikte, bu kuruluşların sürece katılımını ve belirli koşullarda sorumluluk üstlenmesini açıkça öngörmektedir. Bu yönüyle özel sektör bakımından etkiler yalnızca gönüllü paydaş katılımıyla sınırlı değildir.

7.1 Veri ve Belge Paylaşımı

YİDEP'in hazırlanması veya izlenmesi sırasında ilgili kurum ve kuruluşlar, kendilerinden talep edilen belge, bilgi ve verileri ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde paylaşmak ve gerektiğinde E-YİDEP'e girmekle yükümlüdür. Tesislerin enerji tüketimi, yakıt kullanımı, üretim verileri, ulaştırma ve lojistik faaliyetleri, atık ve su verileri, proses emisyonları ile iklim risklerine maruziyet bilgileri il sera gazı envanteri ve risk değerlendirmesi bakımından talep edilebilecek veri grupları arasında değerlendirilebilir. Talebin somut kapsamı teknik kılavuz ve ilgili idari yazışmalarla netleşecektir.

7.2 Eylem Sorumluluğu ve Yatırım Kararları

İlde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların, YİDEP'te sorumlu oldukları eylemleri uygulamaları ve planlama, yatırım ve uygulama süreçlerinde YİDEP eylemlerini kendi görev ve yetki alanları çerçevesinde dikkate almaları öngörülmektedir. Bu düzenleme, özellikle enerji yoğun tesisler, organize sanayi bölgeleri, limanlar, lojistik merkezleri, altyapı işletmeleri ve yüksek iklim riski taşıyan faaliyetler bakımından yerel azaltım ve uyum hedeflerinin yatırım önceliklerine yansımaya neden olabilir.

BÖLÜM 7 · ÖZEL SEKTÖR BAKIMINDAN ETKİLER**Özel Sektör Bakımından Etkiler****7.3 Katılım ve Temsil**

Özel sektör temsilcileri İl İDKK toplantılarına oy hakkı olmaksızın davet edilebilir ve kurul altında oluşturulacak çalışma gruplarında yer alabilir. Ayrıca ticaret ve sanayi odalarının kurulda temsil edilmesi, özel sektör görüşlerinin kurumsal kanallardan YİDEP tasarımıyla aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Bu nedenle şirketlerin doğrudan davet beklemeksizin ilgili oda ve sektör kuruluşları üzerinden hazırlık süreçlerini izlemesi faydalı olacaktır.

7.4 Şeffaflık, Gizlilik ve Veri Kalitesi

Karara bağlanan YİDEP ile yıllık değerlendirme raporlarının İklim Portal üzerinden kamuoyuyla paylaşılması öngörülmektedir. Yönetmelik, şirketlerden alınan ticari sır veya hassas verilerin hangi ayrıntı düzeyinde kamuya açıklanacağını ayrıca düzenlememektedir. Bu nedenle veri paylaşımında hukuki dayanak, amaçla sınırlılık, veri minimizasyonu, ticari sırların korunması ve toplulaştırma imkânlarının değerlendirilmesi; açıklanacak veriler bakımından ise iç onay ve doğrulama süreçlerinin kurulması önem taşımaktadır.

7.5 Diğer Raporlama ve İklim Süreçleriyle Uyum

YİDEP kapsamında üretilecek tesis ve faaliyet verilerinin, şirketlerin TSRS raporlaması, kurumsal sera gazı envanteri, iklim risk analizi, enerji yönetimi ve sürdürülebilirlik hedefleriyle metodolojik olarak uyumlu olması beklenir. Bununla birlikte, il envanteri ile kurumsal envanterin organizasyonel sınırları ve hesaplama amaçları farklı olabileceğinden verilerin birebir aynı kapsamda olduğu varsayılmamalı; yöntem ve sınır farklılıkları kayıt altına alınmalıdır.

BÖLÜM 8 · GEÇİŞ TAKVİMİ

Geçiş Takvimi

Tarih / dönem	Yükümlülük veya gelişme
4 Ağustos 2026	Yönetmeliğin yayımlanarak yürürlüğe girmesi
31 Aralık 2026'ya kadar	Her ilde İl İDKK'nin kurulması
2027 yılı	İlk YİDEP'lerin hazırlanması, paydaş katılımı, veri toplama ve İl İDKK değerlendirme süreci
31 Aralık 2027'ye kadar	2028-2032 dönemini kapsayan ilk YİDEP'lerin İl İDKK tarafından karara bağlanması
2028-2032	İlk YİDEP uygulama dönemi; yıllık izleme, envanter ve değerlendirme döngüsü
Gerekli görülürse	Bakanlık ilk YİDEP'in karara bağlanması süresini bir yıla kadar uzatabilir

Yönetmeliğin yayımından önce il ölçeğinde iklim değişikliği eylem planı bulunan illerin mevcut planlarını Yönetmelik hükümlerine uyumlu hâle getirmesi ve ilk YİDEP'i öngörülen süre içinde hazırlaması gerekmektedir.

BÖLÜM 9 · ŞİRKETLER BAKIMINDAN GENEL ETKİLER

Şirketler Bakımından Genel Etkiler ve Hazırlık Yaklaşımı

Yönetmelik, şirketler bakımından doğrudan ve yeknesak bir periyodik raporlama yükümlülüğü öngörmemekte; yükümlülüklerin kapsamını ilgili şirketin faaliyet gösterdiği ilde hazırlanacak YİDEP, şirkete yöneltilecek veri talepleri ve varsa şirkete atfedilecek eylemler çerçevesinde şekillendirmektedir. Bu nedenle düzenlemenin etkisinin; şirketin faaliyet alanı, tesislerinin bulunduğu iller, yerel sera gazı envanterine katkısı, iklim risklerine maruziyeti ve YİDEP hazırlık sürecindeki paydaş konumuna göre farklılaşması beklenmektedir.

Özellikle enerji ve kaynak yoğun faaliyetler, lojistik ve ulaştırma operasyonları, organize sanayi bölgeleri, liman ve altyapı işletmeleri ile fiziksel iklim risklerine daha açık tesisler bakımından yerel veri taleplerinin ve azaltım/uyum eylemlerinin daha belirgin hâle gelmesi mümkündür. Bununla birlikte, somut veri setleri, hesaplama yöntemleri ve raporlama usulleri teknik kılavuz ile il bazındaki YİDEP hazırlık süreçleri doğrultusunda netleşecektir.

BÖLÜM 9 · HAZIRLIK ADIMLARI

Şirketler İçin Önerilen Hazırlık Adımları

Bu çerçevede şirketler bakımından aşağıdaki hazırlık adımları değerlendirilebilir:

- 1 Faaliyet gösterilen illerde mevcut yerel iklim planları, belediyelerce yürütülen hazırlık çalışmaları ve İl İDKK'lerin kuruluş süreçleri takip edilebilir.
- 2 Olası veri taleplerine hazırlık amacıyla enerji, yakıt, üretim, proses, lojistik, atık, su ve arazi kullanımına ilişkin mevcut verilerin tesis bazında erişilebilirliği ve kalitesi gözden geçirilebilir.
- 3 Yerel idarelerle paylaşılacak veriler ile kurumsal sera gazı envanteri ve sürdürülebilirlik raporlamasında kullanılan veriler arasındaki yöntem, kapsam, dönem ve birim farklılıkları belirlenebilir.
- 4 Tesislerin fiziksel iklim riskleri ile uyum ihtiyaçları; tedarik zinciri, kritik altyapı bağlantıları ve iş sürekliliği planlarıyla birlikte değerlendirilebilir.
- 5 Valilik, belediye, ticaret ve sanayi odası veya sektör kuruluşlarından gelebilecek veri ve katılım taleplerinin koordinasyonu için şirket içinde ilgili birimler ve temas noktaları belirlenebilir.
- 6 Paylaşılması talep edilen veriler bakımından hukuki dayanak, amaçla sınırlılık, ticari sırların ve kişisel verilerin korunması, rekabet hukuku, veri doğruluğu ve kamuya açıklama ihtimali yönünden iç değerlendirme yapılabilir.
- 7 YİDEP taslaklarında şirkete veya sektöre sorumluluk atfedilmesi hâlinde ilgili eylemler; yetki ve sorumluluk sınırı, teknik uygulanabilirlik, süre, maliyet, finansman ve izleme göstergeleri bakımından incelenerek gerekli görüşler hazırlık aşamasında iletilebilir.
- 8 İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından yayımlanacak teknik kılavuz, E-YİDEP veri gereklilikleri ve karar destek araçları takip edilerek mevcut veri ve yönetim süreçlerinde ilave uyarılma ihtiyacı değerlendirilmelidir.

BÖLÜM 10 • DEĞERLENDİRME**Değerlendirme**

Yönetmelik, iklim politikasının il düzeyinde planlama, yatırım, bütçe ve performans izleme süreçlerine aktarılmasına yönelik kurumsal altyapıyı oluşturmaktadır. YİDEP'lerin il sera gazı envanteri, iklim risk değerlendirmesi, sorumlu kuruluş, bütçe, finansman kaynağı ve izleme göstergeleri içermesi; yerel iklim planlarını genel politika belgesi olmaktan çıkararak ölçülebilir ve takip edilebilir uygulama programlarına dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

Özel sektör bakımından kısa vadede öne çıkan konu, doğrudan bir izin veya periyodik raporlama yükümlülüğünden ziyade, 2027 yılı içinde yoğunlaşması beklenen yerel veri toplama ve paydaş katılım süreçlerine hazırlıktır. Orta vadede ise YİDEP hedeflerinin yerel yatırım kararları, altyapı öncelikleri, finansman programları ve tesis bazlı uyum/azaltım eylemleri üzerinde etkili olması beklenebilir.

Yönetmelikte özel bir idari yaptırım hükmü yer almamaktadır. Bununla birlikte, veri paylaşımı ve sorumlu olunan eylemlerin uygulanmasına ilişkin yükümlülüklerin 7552 sayılı İklim Kanunu ve ilgili diğer mevzuatla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Somut yükümlülük kapsamı, teknik kılavuzun yayımlanması ve ilk YİDEP hazırlık süreçlerinin başlamasıyla daha belirgin hâle gelecektir.